

BENİ ETİKETLE

Okan Dinç¹

Bu yazı ile beraber bir süre sizlerle beraber olacağız. Her yazımızda sizlerle TEHLİKE ÖNGÖRÜ yapacağız. Birçok mühendis arkadaşımın ilk defa karşılaştığı bir kelime. Aranızda çok azınız okulda "RELIABILITY" (Güvenilirlik) dersi aldı. Oysa tüm bölümler de tüm fakültelerde zorunlu olması gereken bir ders. Tehlike Öngörü bu dersin ana konusu. Bu serinin ilki BENİ ETİKETLE.

Tüm yönetim sistemlerinde ilk koşul tanımdır. Tanımlama yapmamak aslında internette kuyumcudan pırlanta bir set satın alıp, parayı ödeyip adres vermemeye benzer. Satın aldığımız her ürün ile birlikte bir etiket gelir aslında. Pazardan aldığımız meyvelerde, sebzelerde etiket yoktur yalnızca. Giysilerimizin yakasında, belinde, paçasında vardır. Elektronik cihazlarının yanında verirler kalınca bir doküman. Çoğumuz okumayız. Yazarken okumayı bece remeyenleri de gördü bu gözler.

Burada ele aldığımız etiketleme herhangi bir süreç akışı içerisindeki süreç etiketlemesi olacak. Süreç deyince aklınıza hemen üretim geldiğini biliyorum. Hatalı olmasa da süreç, taşıma, satış, pazarlama, depolama içinde geçerlidir. Hatta tasarım, araştırma, geliştirme süreçleri içinde de son derece önemlidir.

Gelin önce etiketleme yapmazsak başımıza neler gelir hangi tehlikeler var onlara bakalım. Dersimizin ana konusuna geri dönelim hep beraber TEHLİKE ÖNGÖRÜ

yapalım. Etiket olmazsa başımıza neler gelir, bize neleri gösterir;

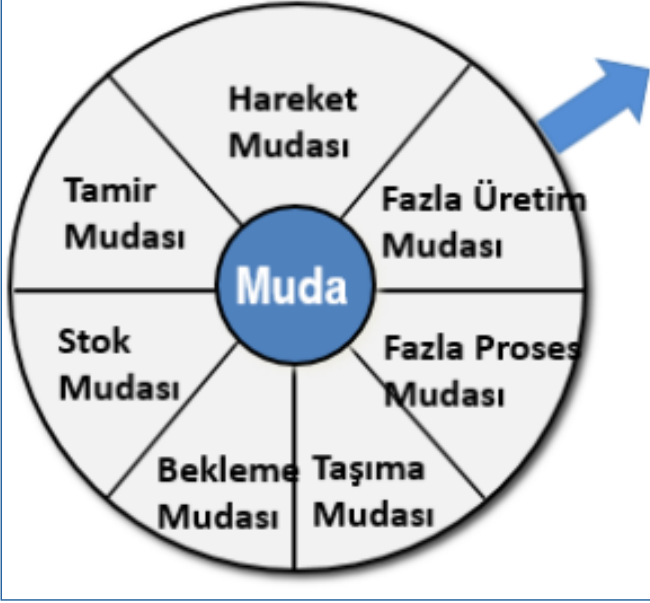
- 1) Vizyonsuz bir organizasyonu gösterir. Daha açık ifade ile organizasyonun olmadığını göstergesidir. Her şeyi ben bilirim organizasyonu diyorum buna.
- 2) Çalışanlar arasında dengesiz iş yükünün habercisidir. Kimi çok çalışırken kimi yan gel yat Osman modelidir.
- 3) Yüksek hata oranı vardır.
- 4) Süreç karışıklıkları. Sac şekillendirmeden örnek vereyim. Şekillendirdiğiniz parçanın büküm yerinde delik açacaksanız önce parçayı bükün sonra delik açarsınız. Sırayı karıştırırsanız, binlerce hatalı parça gereksiz stokla karşı karşıya kalırsınız.
- 5) Yönetilemeyen duruşlar yaşarsınız.
- 6) Hedeflerinizi sahaya yansıtamazsınız.
- 7) Geciken teslimatlar olur. Müşterilerin siparişi Dursun'a mı verdik söylemleri ile karşı karşıya kalırsınız.
- 8) Süreçler arası bekleme artar.
- 9) İstenmeyen aşırı stoklar oluşur.

Sözün özü, çoğumuzun MUDA olarak bildiği 7 temel israf, etiketlemezsek oluşur.

Etiketlemenin nelere neden olabileceğini sanırım anladık. Temel rolleri vardır. Öncelikli rolü bilgidir. Bilgi aslında her şeydir. Üretimin göstergesidir. Sıraya sokmak hizaya

¹ Makina Mühendisi, Yönetim Sistemleri Danışmanı - okandin@gmail.com

7 TEMEL MUDA

dizmektir. Görsel kontrol için bir araçtır. Sorunları tanımlama aracıdır.

Bir etikette sadece ihtiyaç duyduğumuz zorunlu bilgiler olmalı. Boyutu elimiz kadar olmalı. Bir bakışta tüm bilgileri görebilmeliyiz. Bilgilerin tamamı okunabilir olmalı. Tanımlayıcı, akılda kalıcı kısa bir kod olmalı. Adı olmalı. Adet

PRES KANBAN		
TTTI NO	STOK ALANI NO	KONTROL NOKTASI
R211	11E-01-04	R
PARÇA NO	KUTU TİPİ	
48711-0F010-00	1286	
HAT NO	SONRAKİ PROSES	ADET/KUTU
4-1	SEVKİYAT	100

olmalı. Bulduğu adres ve gideceği yer olmalı. Hadi gelin örnek bir etiket görelim ve onun üzerinden konuşalım.

Evet son derece etkili bir etiket. En üstte etiketin kendi tanımı var yani etiketin adı. İkinci satır kolayca hafızamız da yer bulabilecek kısa bir kod ile başlıyor. Hemen bekleyeceği adres var ve kontrol noktası. Parça ile etiketi karşılaştırabileceğimiz basit bir işaret. Kalite sisteminde de işe

yarar. Üçüncü satır tanım satırı, parçanın adı (aynı isimde birden fazla çeşit olabileceği için "parça no" diye tanımlama sistemi kullanırız.) ve bulunduğu kutunun tanımı. Tüm bu numaralandırma kodlama sistemi başlı başına ayrı bir yazı konusu. Son satır ise üretildiği hat, gideceği yer ve adetten ibaret. Ne kadar basit tasarlanmış bir etiket değil mi? Sadece ve sadece ihtiyacımız olan tüm bilgiler var. Hepsi yeterince görünebilir büyüklükte. Bir bakışta 3 saniye içinde tüm bilgileri görebiliyoruz. Buna 3 saniye kuralı deriz. Etikete baktığımızda 1001-1002-1003 diye sayana kadar tüm bilgileri görebilmemizdir.

Bir de etiketin rengi var tabii ki. Bu da kullanılan bir işaret ve tanımlama yöntemidir. Renklendirme de ayrı bir tehlike öngörü ve yazı konusu olacak. Etiketlemenin çok çeşit-

di olabilir sizin amacınıza hizmet ettiği sürece. Bir örnek etiket daha inceleyelim.

Taşımak, lojistik için kullandığımız bir etiket örneği. Tabii ki en üstte etiketin tanımı yer alıyor. Hemen altında kocaman karakterler ile yer alan nereden alınacağı ve hafızada kalacak kısa kod yazıyor. Son satırda yine olmazsa olmazlarımız parça no, taşıma kutusu tipi ve adet yer alır. Arka yüzde kullanılabilir olduğu için gideceği adresi ve kontrol noktasını burada konumlandırabiliriz.

Tüm işletmemizi, mağazamızı, marketimizi, depomuzu bu etiketler ile yönetmek mümkündür. Hep birlikte kendi etiketlerimizi oluşturalım. Bir sonraki yazımız da başka bir tehlike öngörü konusunda görüşmek üzere. Sağlıklı kalın. ⚡